

מסורת הש"ס

6) נרמס י: נמשניו דעפס כל זה למשנה ויפתרין... 7) ויפתרין... 8) ויפתרין... 9) ויפתרין... 10) ויפתרין... 11) ויפתרין... 12) ויפתרין... 13) ויפתרין... 14) ויפתרין... 15) ויפתרין... 16) ויפתרין... 17) ויפתרין... 18) ויפתרין... 19) ויפתרין... 20) ויפתרין... 21) ויפתרין... 22) ויפתרין... 23) ויפתרין... 24) ויפתרין... 25) ויפתרין... 26) ויפתרין... 27) ויפתרין... 28) ויפתרין... 29) ויפתרין... 30) ויפתרין... 31) ויפתרין... 32) ויפתרין... 33) ויפתרין... 34) ויפתרין... 35) ויפתרין... 36) ויפתרין... 37) ויפתרין... 38) ויפתרין... 39) ויפתרין... 40) ויפתרין... 41) ויפתרין... 42) ויפתרין... 43) ויפתרין... 44) ויפתרין... 45) ויפתרין... 46) ויפתרין... 47) ויפתרין... 48) ויפתרין... 49) ויפתרין... 50) ויפתרין... 51) ויפתרין... 52) ויפתרין... 53) ויפתרין... 54) ויפתרין... 55) ויפתרין... 56) ויפתרין... 57) ויפתרין... 58) ויפתרין... 59) ויפתרין... 60) ויפתרין... 61) ויפתרין... 62) ויפתרין... 63) ויפתרין... 64) ויפתרין... 65) ויפתרין... 66) ויפתרין... 67) ויפתרין... 68) ויפתרין... 69) ויפתרין... 70) ויפתרין... 71) ויפתרין... 72) ויפתרין... 73) ויפתרין... 74) ויפתרין... 75) ויפתרין... 76) ויפתרין... 77) ויפתרין... 78) ויפתרין... 79) ויפתרין... 80) ויפתרין... 81) ויפתרין... 82) ויפתרין... 83) ויפתרין... 84) ויפתרין... 85) ויפתרין... 86) ויפתרין... 87) ויפתרין... 88) ויפתרין... 89) ויפתרין... 90) ויפתרין... 91) ויפתרין... 92) ויפתרין... 93) ויפתרין... 94) ויפתרין... 95) ויפתרין... 96) ויפתרין... 97) ויפתרין... 98) ויפתרין... 99) ויפתרין... 100) ויפתרין...

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

נו.

ואוכלין מספספס נמשרין. מחת הדקל המשיר פירותיו היו אוכלין מן הנושרות. וטעמא דכולהו מפרש בגמרא: וטעמין פיאה לירק. והוא פטור מן הפיאה כדמפרש בגמרא וע"ז: ומיחו צידן. משום דקא מפקעי ליה ממעשר שהיו עניים אוכלין אותה פיאה נטיבנה דכדורין שהיא פיאה גמורה ולקטו שמה ופיאה פטורין מן המעשר משום דהפקר ליהו: גבא גירר עלמות אביו. משום כפרה ולא קצרו ככדור כדנגש ומטה נאה ומפני קידוש השם שימנה על רשעו ויפסרו הרשעים: כיסא נהש כהנשא. לפי שהיו טועים אחריו: וגנו ספר רפואות. כדמכ"ב והעובד

ואוכלין מתחת הנשרים בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים: גבא ת"ר ששה דברים עשה חזקיה המלך על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו גירר עצמות אביו ועל משה של הכלים הודו לו כיות נחש הנחשת והודו לו גנו ספר רפואות והודו לו ועל שלשה לא הודו לו קיצץ דלתות של היכל ושיגן למלך אשור ולא הודו לו סתם מי גיחון העליון ולא הודו לו עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו: מרכיבין דקלים כל היום וכו': היכי עבדי אמר רב יהודה מיימי אסא דרא ושיכרא דדפנא וקומחא דשערי דרמי במנא דלא חלפי עליה ארבעין יומין ומרתחי להו ושדו להו לדיקלא בליביה וכל דקאי בארבע אמות דידיה אי לא עבדי ליה הכי צאוי לאלתר רב אחא ברביה דרבא אמר מנחי כופרא דיכרא לנוקבתא: וכורכין את שמע: היכי עבדי אמר רב יהודה אומרים ישמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין רבא אמר מפסיקין היו אלא שהיו אומרים יהוים על לבבך דמשמע היום על לבבך ולא מחר על לבבך: ת"ר כיצד היו כורכין את שמע אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ואנן מאי טעמא אמרינן ליה כדדרש ר' שמעון בן ילקיש דאמר רשב"ל יוקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכניה אמר חס ושלום יש במטתי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרי רבנן היכי נעבדי נאמרוהו לא אמרו ומה רבינו לא נאמרוהו אמרו יעקב התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי אמר רבי יצחק אמרי דבי רבי אמי משל לבת מלך שהריחה ציק קדירה אם תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדיה להביא א"י בחשאי אמר רבי אבהו התקינו שיהו אומרים אותו בקול רם מפני תרעומת המינין ובנהרדעא דליכא מינין עד השתא אמרי לה בחשאי: תנו רבנן ששה דברים עשו אנשי יריחו שלשה ברצון חכמים ושלשה שלא ברצון חכמים ואלו ברצון חכמים דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין לפני העומר ואלו שלא ברצון חכמים גודשין לפני העומר ופורצין פרצות בגנותיהן ובפרדסותיהן להאכיל נשר לעניים בשני בצורת בשבתות וימים טובים ומתירין גמזיות של הקדש של חרוב ושל שקמה דברי רבי מאיר אמר לו רבי יהודה אם ברצון חכמים היו עושין ירו כל אדם עושין כן אלא אלו ואלו שלש ברצון חכמים היו עושין על שלשה מיחו בידם ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו שלא מיחו בידם מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין וגודשין לפני העומר ואלו שמיחו בידם מתירין גמזיות של הקדש של חרוב ושל שקמה ופורצין פרצות בגנותיהן ופרדסיהן להאכיל נשר לעניים בשבתות וימים טובים בשני בצורת נותנין פיאה לירק ומיחו בידם חכמים וסבר רבי יהודה קצירה שלא ברצון חכמים היא והתנן אנשי יריחו קוצרין לפני העומר ברצון חכמים וגודשין לפני העומר שלא ברצון חכמים ולא מיחו בידם חכמים מאן

תורה אור השלם

1. שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. 2. והיו הדברים האלה אשר אנכי מתוך היום על לבבך. 3. ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם דאספו ויקרא לכם בארצות הים: בראשית מט א

הגהות הב"ה

6) נרמס להכא לה נמשא: דבר ד"ה ולא היו מפסיקין בין אחד ואהבת ר"ל אין מאריצין דלירך להרץ כלל ויכתיב א"ש נמק:

רבינו אבא

פירוש צאוי. יבס. ומכריזין את שמע קיימא לן כרבי יהודה דאמר לא שהיו כורכין שמע ישראל עם אהבת את ה'. אלא לעולם מפסיקין הוין. אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ומאי כורכין דקתי ולא היו מפסיקין בברך אחר בין שמע לאהבת את ה' אלקיך. ואנן מאי טעמא אמרי ליה. כי את דרש ר' שמעון בן פזי. ויקרא יעקב אל בניו. שבקש לנלות הקא לבניו, נסתלקה שכניה ממנו. אמר דלמא חס ושלום פסול יש במטתי. פתחו כולן ואמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. כיון ששמע להם כך פתח הוא ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. התקינו חכמים במקום שאין בו מינין לאמרו בחשאי. ובמקום שיש בו מינין אומרין אותו בקול. בארשא: הווי שכיחי מינין.

לעני רש"י

לירך. רמב"ם. כ"ד. נגזרים (בפסח) פירות הונוה. שפירא ג' (שארית). סבובין (מפח). אשדודיא. כשר מטונן ומתבל.

מוסף רש"י

גירר עצמות אביו. לפי שהיה רשע סור ולא נגזר בו כבוד כקטורה להוליכו כסוד נחמות וכו' ויסק (וברכות א'). גנו ספר רפואות. מי שניקטו לחמס (ושם). סתם מי גיחון. מי שגזל דבר הימים (ב' ל') ולמה מי גזל יחלו מלך אשור וימלאו מיס לנמית. ולא זכו גיחון הנכר בגזול דהסא לא נאמן ישראל היה. אלא משן קטן הוא סמון לירושלים. שאלמר (מ"ח א') והרמזים אותו אל גיחון ומתירין ומתחן ימיה לנפולא (וברכות א'). ולא היו מפסיקין. לפי דמין קץ חיה למינה (מומוח) ש"ה. מרכיבין דקלים כל היום. על ארבעה עשר ניסן. דמכרי לא מלכה חשבויה היא (ושם). וקוצרין לפני העומר. ופירי דלמר ר' חמאי רס (א') מלפנין צוקי ירושלים מלפנין קמח וקל של כולן קמח. דגור דלמח חמי המים. דגור דלמח חמי למיל מיניה. סתם הוא דמקס סיה טיבא בקריה וימיה וקל והקריה ועד שלם מקום ספדא הוא. אכל אשוי ירמו דספדא איכא וקריה לחיה שרען לה. מודה ר' מאיר דנבטן חמס הוא. מדע מלחא שרי גרסה (ושם) מתירין גמזיות של הקדש. נהנה. היו מארים עשים של חרוב ויקמא. שהו אומרים אבותי לא הקדשו אלא קרובתי עיקר האילן ואני נחתי גמזיות. וקא סברי אין משילא נבדילין. ולמח נקט חרוב ויקמא. נסתמיהו לקרית קיימא (ושם טא.). להאכיל נשר. פירות שמת האילן עשור. וינען נזרי שמח יעלה וימלע (ושם). נותנין פאה לירק. ואין פאה נטבנה בה. דכלל אמרו נפאה כל שהיא אילת ושמר ומכתיב לקיום. ואמרין (שבת סח.). מנינו לקיום למעט ירק. וכי יתנו פאה מפקעי לה לך פאה מתעשר שלא מן (מנחות טא.).

לאחי שחזיר ימינו לפניו שהשיב אחר ימינו מפני ארוב: שמע ישראל. לאביהם היו אומרים: נימריה. לאחי ברוך שם כבוד מלכותו נקרא שמע: יקוי קדירה. ארשור"א: יש לה לער. לער גופה מחמת התאוה: מפני תרעומת המינין. שלא יהו אומרים עלינו שאנו מוסיפין דבר שאינו הגון נחשאי. ומאן דגרסי שהיו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד מפרש שהיו אומרים אותו בקול רם כשאר הקרייה וביניהן לא היו מינין: נשר. פירות הנושרין: ה"ג מינין גמזיות של הקדש של חרוב ושל קמח. כשהקדשו הסדנין חמילה וימסופו הגידולין: קולרין לפני העומר כרצון חכמים. כלומר לא הקפידו חכמים לאיסורא דאורייתא ליכא דמקום שאי אתה מציא הוא ואיסורא דרבנן נמי לימא דילמא אחי למיכל מיניה לא גזרו דהא חדש מיכלל דיילי מיניה (א) כולי שמתא שאינו נהג איתו כל שהש"ס: וגודשין שלא כרצון חכמים. כיון דלאו פסידא הוא גזרו רבנן שיממיו משום שמתוך שהוא מתעסק בו אחי למיכל מיניה: מאן